

BÉKÉS MEGYEI KÖZMŰVELŐDÉSI ADATOK (1995)

1. Intézmények száma, fenntartása, felszereltsége

Békés megyében a beküldött adatlapok alapján 1995-ben 91 közművelődési tevékenységet folytató szervezet működött, amelynek 83 %-a önkormányzati fenntartású. (A közölt szám adatok nem tükrözik a valóságot, mert több olyan egyesületről, alapítványról van információnk, amely dolgozik, de adatlapot nem töltött ki.)

Szervezetek megoszlása településtípus és fenntartók szerint:

	Város	Község
Önkormányzati fenntartású	19	57
Szakszervezeti fenntartású	-	1
Alapítványi fenntartású	1	3
Egyesületi fenntartású	1	3
Egyházi fenntartású	-	1
Egyéb fenntartású	-	5
Összesen:	21	70

A szervezetek gazdálkodási forrás szerinti megoszlása:

Önkormányzati támogatással dolgozó	91 %
Önnfenntartó:	9 %
Összesen:	100 %

A szervezetek 43 %-a a gazdálkodását saját maga bonyolítja, ez elsősorban a városokban és a nagyközségekben működőkre jellemző. Az intézmények 43 %-ának a helyi önkormányzatok, 4 %-ának pedig a GAMESZ-ok látják el a gazdálkodási teendőit. A maradék 10 %-nak a gazdálkodással kapcsolatos adminisztratív teendőit más közművelődési vagy oktatási intézmény végzi.

Az adatokat elemezve tendenciaként megállapítható, hogy évről-évre csökken a GAMESZ-ek szerepe. Növekszik azoknak az intézményeknek a száma, amelyek gazdálkodási teendőit erre kijelölt más művelődési szervezet látja el. Az önkormányzati fenntartású intézmények 52 %-ának gazdasági teendőit a helyi önkormányzat közvetlenül végzi. A városok közül Tóthkomlóson, az 57 községi intézmény közül 39-nél.

Az elmúlt évben megyénként 20 ÁMK - közművelődési és közoktatási intézmény - volt. Ez az összes szervezetek 23 %-a. Közülük kettőt ebben az évben átszerveztek.

A művelődési otthonok épületében 28 helyen működik könyvtár; 20 helyen mozi és 16 helyen vendéglátó egység.

Az intézmények szakmai felszerelési tárgyiban és technikai eszközeiben 1994-hez viszonyítva minimális változás következett be, amely azt jelenti, hogy e tekintetben a meglévő rossz állapot tovább romlott. A 91 intézményben 5 autó, 101 db videomagnó, 19 db videokamera és 50 számítógép található.

A minimális változás a következő: a 91 intézménynél összesen 1 személyautót, 2 videomagnót, 2 db videokamerát vásároltak, s eladtak 3 db számítógépet.

A 21 városban működő közművelődési intézmény közül háromban (14 %) nincs videomagnó és kilencben (43 %) nincs számítógép. A községekben működő 70 közművelődési intézmény közül 30-ban (43 %) nincs videomagnó és 63-ban (90 %) nincs számítógép.

2. Személyi ellátottság

Az adatlapot beküldött intézményekben 171 szakmai és 164 gazdasági, technikai és kisegítő munkatárs dolgozik. Az elmúlt évhez képest növekedett a szakmai munkatársak száma (a növekedés 9 %-os) és csökkent a kisegítő munkatársak száma (a csökkenés 11 %-os). Az intézmények összes főállású munkatársainak száma 1994-hez képest 2 %-kal csökkent. A 15 szakszervezeti, alapítványi, egyesületi, egyházi és egyéb fenntartású intézményekben összesen 5 szakmai és 3 kisegítő munkatárs dolgozik. Az önkormányzati fenntartású intézményekben 16 fővel (11 %) nőtt a szakmai munkatársak száma és 20 fővel (11 %) csökkent az egyéb munkakörben foglalkoztatott dolgozók száma. E szám adatok azt mutatják, hogy az egyéb munkakörben foglalkoztatott dolgozók helyett szakmai munkatársakat alkalmaznak.

A 171 szakmai munkatárs 64 %-a a 21 városi intézményben dolgozik (átlagléttszám 1 intézményenél 5 fő). A 70 községi intézményben összesen 62 főállású népművelő dolgozik (a teljes létszám 36 %-a) az átlagléttszám 1 fő.

A községekben működő 57 önkormányzati intézmény közül 23-ban (40 %) nincs főállású népművelő!

Az önkormányzati fenntartású intézményekben dolgozó 166 népművelő közül 35 %-nak van szakirányú felsőfokú és 15 %-nak egyéb felsőfokú, 50 %-nak középfokú végzettsége. 1994-hez képest 18 %-kal nőtt a felsőfokú végzettség aránya. Annak ellenére, hogy a főállású szakalkalmazottak közül a felének nincs felsőfokú végzettsége, az egy év alatt bekövetkezett változás pozitív tendenciának értékelhető.

3. Gazdasági ellátottság

A közművelődési tevékenységet folytató intézmények 1995-ös összes bevétele 366 millió 121 ezer forint volt, amelynek 62 %-a önkormányzati támogatás, 38 %-a pedig az előző évi pénzmaradvány, ÁFA visszaigénylés, saját bevétel.

A 76 önkormányzati fenntartású intézmény esetében 63 %-os volt az önkormányzati támogatás, a maradék 37 % több mint felét a működési célú egyéb támogatások tették ki, amely elsősorban pályázati pénzeket jelent.

A működési bevételek 56 %-át alaptevékenységből, 31 %-át a termék bérbeadásából, a maradék 13 % pedig alaptevékenységen kívüli tevékenységek bevételeiből származik.

Az adatlapot beküldő 91 intézmény 16 millió forint pályázati támogatást kapott, amelynek 72 %-a országos, 24 %-a helyi és 4 %-a megyei meghírdetésű pénzalap volt.

A héralap a teljes kiadás 38 %-át tette ki. Bérfejlesztésre összesen 880.000.- Ft-ot fordítottak, amely egy főállású munkatárs esetében havi 218.-Ft-ot jelentett, az önkormányzati intézmények esetében 158.-Ft-ot. A teljes munkaidőben foglalkoztatottak havi bruttó átlagkeresete 25.756.-Ft.

Átlagosan egy városi közművelődési intézmény működési bevétele meghaladja a 3 millió forintot, ezzel szemben a községi intézményeknél nem éri el a 250.000.- Ft-ot. A városi intézmények bevétele növekedése megállt (94-hez viszonyítva, 16 %-kal csökkent). A községi intézményeknél fordított helyzet tapasztalható, ott 4 %-kal növekedett 1 év alatt a saját termelésű pénzalap.

Az adatokat összehasonlítva az 1994. évvel azt tapasztaljuk, hogy a 91 szervezet esetében 2 %-kal, az önkormányzati fenntartású intézményeknél 9 %-kal növekedett az összes bevétel (az infláció meghaladta a 20 %-ot).

Növekedett az önkormányzati támogatás és a működési bevétel, csökkent az induló pénzmaradvány, a szponzori és a pályázati támogatás. Sikeres helyi, megyei, országos pályázatból 3 millió forint forráshoz jutottak az intézmények. Az elmúlt évhez viszonyítva a helyi feladatfinanszírozási pénzalap az összes intézmény esetében 28 %-kal csökkent. Az országos alapokból nyert összeg, az összes intézménynél 10, az önkormányzatiaknál 14 %-kal csökkent. A konkrét számadatot nézve nem magas összeg a megyei pályázaton elnyerhető pénzalap, viszont önmagához viszonyítva 1 év alatt arányában jelentősen növekedett.

A működési bevétel belső tételeinek aránya 1 év alatt annyiban változott, hogy csökkent a nem alaptevékenységből és a nyelvtanfolyamokból származó bevétel, minden más tétel - műsorok, táncos rendezvények, képzések stb. - növekedett.

4. Tartalmi tevékenység

a. Amatőr művészeti csoportok

A 91 közművelődési tevékenységet folytató szervezetben 1995-ben 325 amatőr művészeti csoport működött, 7062 fővel. Egy év alatt a csoportok száma 9 %-kal, a tagok száma 7 %-kal növekedett.

Mind az előadóművészeti, mind a vizuális, mind pedig az egyéb művészeti csoportok száma növekedett, de meghatározóan a vizuális csoportok száma magasodott ki. A városi intézményekben található a művészeti csoportok 53 %-a (egy intézményben átlagosan 8 csoport működik). A községi intézmények felében - 35 - egyáltalán nem működik művészeti csoport, a másik felében található az amatőr csoportok 47 %-a. A személyi ellátottság című fejezetben leírtuk, hogy a községi intézmények közül 36-ban nincs főállású népművelő. Ezen intézmények közül 25-ben nem működik művészeti csoport. Úgy véljük, hogy az összefüggés egyértelmű.

Az amatőr művészeti csoportok 1995-ben 1688 bemutatót tartottak, amelyből 81 külföldön került bemutatásra, amely 22 kiutazó csoporthoz fűződik. Viszonzásként 18 határon túli amatőr művészeti csoportot fogadtak a megye közművelődési intézményei, akik 78 produkciót mutattak be.

b. Rendszeres művelődési formák

1995-ben 91 intézmény 272 tanfolyamot szervezett, 7282 fő részére (a tanfolyamhallgatók 52 % a gyermek volt). E közművelődési forma 94 %-a az önkormányzati fenntartású intézményekben zajlott. Ez évben is folytatódott a tanfolyamok számának csökkenése egy év alatt 22 %-kal. (1992-ben még 585 tanfolyam volt, 1995-ben 272, a csökkenés 3 év alatt 46 %-os.) A klubok száma 205, taglétszáma 8661 fő. Hasonlóan a tanfolyamokhoz a klubok száma is csökken 10 %-kal.

A rendszeres művelődési formák 59 %-át városban, 41 %-át községben szervezték. (2 városi és 23 községi intézménynél egyáltalán nem volt tanfolyam és nem működött klub.)

A városi intézményekben átlagosan 13 rendszeres művelődési forma működött, a községben 3.

c. Kiállítások

1995-ben 137 képzőművészeti, 41 népművészeti és 30 fotóművészeti kiállítást rendeztek az intézmények, amelyet

165.109 látogató nézett meg. A kiállítások száma 21 %-kal, a látogatók száma pedig 32 %-kal növekedett egy év alatt. A kiállítások 94 %-át önkormányzati intézmények szervezték.

d. Ismeretterjesztés-oktatás

1995-ben 1708 ismeretterjesztő rendezvényt szerveztek a közművelődési tevékenységet végző intézmények, amelyen több mint 100 ezer ember vett részt.

Az ismeretterjesztő tevékenységen belül az előadások 36 %-ot jelentettek, a maradék 64 %-át a filmvetítések, kiállítások és a komplex programok jelentették. A résztvevők 66 %-a felnőtt volt.

A településtípusok között az ismeretterjesztő tevékenység megoszlása 50-50 % volt. 1994-hez viszonyítva e tevékenységben is növekedés tapasztalható, az alkalmak száma 16 %-kal, a résztvevők száma 18 %-kal nőtt.

A 91 közművelődési szervezetben 25 általános képesítést és 34 szakképesítést nyújtó tanfolyam volt, amelyen 1125 hallgató vett részt. Az adatok 13 %-os csökkentést mutatnak 94-hez viszonyítva.

e. Alkalmi rendezvények

A 91 intézményben 1474 önálló játékfilmet, 806 műsort és 704 táncos rendezvényt szerveztek, amelyen 461.789 fő vett részt. A táncos rendezvények számában növekedés, a másik két formánál csökkenés tapasztalható. Az egyéb rendezvények - játszóházak, évfordulók, bemutatók, népiünnepélyek stb. - száma 2998 volt. E közművelődési formánál egy év alatt 45 %-os növekedés tapasztalható. Tovább növekszik a közművelődési intézményekben mások által szervezett programok száma, vagyis 9317 alkalommal adták bérbe az intézményt műsoros rendezvényekre, tanfolyamokra, családi és politikai eseményekre.

